

DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.2.2019.17>
УДК 378.2

О. В. Соловей,
судовий експерт Рівненського НДЕКЦ України,
м. Рівне, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9924-2557>
e-mail: mr.solovei11@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ЕКСПЕРТНОЇ СЛУЖБИ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Розглянуто особливості професійної підготовки працівників експертної служби Міністерства внутрішніх справ України.

Метою статті є висвітлення закономірностей науково-методичної підготовки експертів та якісного виконання ними обов'язків.

Проаналізовано судово-експертну діяльність державних і недержавних установ в Україні та міжнародну практику в цій сфері.

Запропоновано перспективні рішення та шляхи, що дозволяють більш повно й ефективно проводити підготовку експерта, яка відіграє важливу роль та позитивно відбивається на ефективності й результативності під час роботи.

Ключові слова: судовий експерт, судова експертиза, судово-експертна діяльність, експертна служба, професійна підготовка, судово-експертні установи, міжнародна практика.

Постановка наукової проблеми. В умовах триваючого удосконалення судочинства в Україні все більшого значення для здійснення правосуддя набуває судово-експертна діяльність — науково-методична та виробнича діяльність державних і недержавних судово-експертних установ, експертів з числа досвідчених осіб, що необхідна для проведення судової експертизи за дорученням уповноваженої особи або органу, який її призначив.

Експертна служба Міністерства внутрішніх справ України є системою державних спеціалізованих установ судової експертизи, діяльність якої спрямовується і координується Міністерством внутрішніх справ України. Як відомо, компетенція судового експерта — це комплекс знань з теорії, методики і практики судової експертизи конкретного роду, виду. Компетентність експерта — це суб'єктивна категорія відносно компетенції кожного експерта, або ступінь володіння окремим експертом всією системою теоретичних знань¹. Мета професійної підготовки експерта реалізується в досягненні максимальної відповідності компетентності експерта його

¹ Белкин Р. С. Криминалистическая энциклопедия. Москва, 1997. С. 264.

компетенції¹. Це зумовлює необхідність комплексного цільового вивчення даного питання.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Дослідженню підготовки працівників експертних служб, у її різноманітних проявах, приділялася увага такими вченими, як: І. А. Лапіна, А. І. Швед, О. Р. Россінська, І. А. Мороз, Д. С. Анісімова, В. М. Шерстюк, П. І. Репешко, В. М. Бараняк².

Згідно з думкою В. М. Шерстюка, дослідження професійної діяльності експерта відбувається шляхом створення його професіограми. Мета створення професіограми — розробити ідеальну модель, в якій має бути повна кваліфікаційна характеристика судового експерта з позицій вимог, що пред'являються до його професійних знань, умінь, навичок, здібностей, особистісних характеристик.

В. М. Бараняк стверджує, що критеріями, за якими оцінюють компетентність експерта, є освіта експерта і стаж його професійної діяльності у сфері науки або практики, які необхідні для проведення експертизи. Необхідною і вирішальною умовою щодо підготовки судових експертів у вищих закладах освіти є внесення змін у

¹ *Беляев М. В., Бушуев В. В., Демин К. Е.* Трасология и трасологическая экспертиза. Частная методика преподавания по специальности 031003.65 Судебная экспертиза. Учеб.-метод. пособ. Москва, 2014. С. 9–11.

² *Лапина И. А.* Подготовка судебных экспертов как одна из основных задач государственного комитета судебных экспертиз. *Судебная экспертиза Беларуси.* 2018. № 2 (7). С. 5–8; *Швед А. И.* Судебно-экспертная деятельность в Беларуси: от создания ведомства к новациям сегодняшнего дня. *Судебная экспертиза Беларуси.* 2018. № 1 (6). С. 9–13; *Россинская Е.Р.* Теоретические и прикладные проблемы судебной экспертизы. *Теория и практика судебной экспертизы в современных условиях* : материалы международной научно-практической конференции, МГЮА, 14–15 февраля 2007 г. Москва, 2007. С. 10; *Мороз И. А.* Организация обучения судебных экспертов в государственном учреждении образования «Институт повышения квалификации и переподготовки кадров Государственного комитета судебных экспертиз Республики Беларусь». *Судебная экспертиза Беларуси.* 1/2015. С. 18–20; *Анисимова Д. С.* Возможности дистанционного обучения при подготовке судебных экспертов по программам профессиональной переподготовки и повышения квалификации. *Актуальные проблемы судебно-экспертной деятельности в уголовном, гражданском, арбитражном процессе и по делам об административных правонарушениях*: материалы IV международной научно-практической конференции (г. Уфа, 1–2 октября 2015 г.). Уфа: РИЦ БашГУ, 2015. С. 14–15; *Шерстюк В. М.* Організаційно-правові та морально-психологічні засади судово-експертної діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 Харків, 2007. 21 с.; *Репешко П. І.* Судовий експерт: співвідношення процесуального статусу та професійної діяльності : матер. Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції «Сучасна наука в мережі Інтернет» 25–27 лютого 2010 р.: <http://intkonf.org/repeshko-pi-sudoviyekspert-spivvidnoshennya-protseusualnogo-statusu-ta-pofesinyoi-diyalnosti/> (дата звернення 12.07.2019); *Бараняк В. М.* Проблеми підготовки судових експертів у вищих навчальних закладах України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка».* 2014. № 801. Юридичні науки. С. 229–233.

законодавчі акти, які регламентують судово-експертну діяльність в Україні.

Як зазначає І. А. Мороз в одній із наукових праць, досвід показує, що централізована система державних органів з власним навчальним закладом ефективна з точки зору організації навчання експертних кадрів. Можливість широкого охоплення експертних спеціальностей не може бути створена тільки зусиллями окремих інститутів. Значну допомогу в організації навчання надає центральний орган судово-експертної діяльності.

Незважаючи на те, що в Україні існує велика кількість наукових публікацій, присвячена кримінально-процесуальним питанням судово-експертної діяльності, водночас у сучасній вітчизняній криміналістичній літературі присутня невелика кількість публікацій з проблем формування та реалізації професійної підготовки працівників експертної служби відповідно до нових потреб в умовах реформування правоохоронної діяльності.

Мета статті. Для підвищення якості цього виду діяльності необхідні не тільки оптимальна організація діяльності експертів і судово-експертних установ, забезпечення безперервного процесу впровадження сучасних науково-технічних засобів і методів, а й створення умов для забезпечення високого рівня професійної підготовки експертів, розроблення заходів щодо оптимізації судово-експертної діяльності шляхом удосконалення її правових, методологічних та організаційних аспектів¹. Незалежно від того, де проходить даний вид підготовки, він визначається своєю специфічністю, супроводжується великою відповідальністю наставника або викладача при отриманні навичок професійної майстерності майбутнім судовим експертом.

Викладення основного матеріалу дослідження. Професійній підготовці експертів державних судово-експертних установ завжди приділялася особлива увага. Відповідно до статті 10 Закону України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 року, судовими експертами державних спеціалізованих установ можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності². Спеціальна професійна підготовка здійснюється згідно з відомчими наказами Міністерства внутрішніх справ, Міністерства юстиції, Служби безпеки та інших відомств України. Навчання проводиться в освітніх установах,

¹ *Абрамова В. М.* Експертні помилки: сутність, генезис, шляхи подолання : автореф. дис. ...канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 Київ, 2005. С. 19.

² Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 р.: із змінами від 9 вересня 2004 р. *Відомості Верховної Ради України.* 1994. № 28. Ст. 232; 2003. № 27. Ст. 209. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/4038-12> (дата звернення 12.07.2019).

центрах професійної підготовки кадрів МВС та навчання за місцем служби, також в рамках додаткового професійного навчання — стажування на займаній посаді тощо. Відомчими інструкціями здійснюється регламентація всіх форм і видів професійної підготовки. Керівництво Експертної служби постійно переймається проблемами удосконалення системи підготовки кадрів, посилює вимоги до фахового рівня співробітників, запроваджує практику атестації судових експертів у порядку підтвердження кваліфікації. Як вже зазначалося, підготовка експертів здійснюється в різних відомствах, і в кожному з них визначено свої підходи до навчання. Відмінності в організації та в методиці навчання не сприяють якісному проведенню експертиз у цілому і взаємодії експертів між собою зокрема. Більш того, в експертних установах кожної системи існує практика підготовки експертів, що передбачає освоєння суміжних спеціальностей. Однак це поширюється на спеціальності на рівні одного роду або декількох на внутрішньоструктурному рівні. Що ж стосується більш поглибленого навчання і взаємного освоєння знань на міжструктурному рівні (наприклад, криміналісти і судові медики), то такого синтезу навчання немає. Тісна взаємодія експертів за різними напрямками є корисною для вироблення єдиних підходів не тільки в процесі підготовки експертних кадрів, а й під час проведення спільних комплексних експертиз.

Зважаючи на реалії сьогодення, коли мають місце різні прояви злочинності, нові форми здійснення злочинів, поява нових об'єктів дослідження, Експертна служба Міністерства внутрішніх справ України розширює коло видів судових експертиз, які вона проводить. Відповідно, вищезазначена служба поповнюється випускниками не тільки навчальних закладів системи Міністерства внутрішніх справ, але й цивільних вишів (фахівці в галузі техніки, хімії, фізики, економіки, мистецтва тощо). Підготовка експертних кадрів у вищих навчальних закладах являє собою особливий дидактичний процес. Методи й організаційні форми навчання основам судової експертизи в цілому та її окремим напрямом відрізняються від викладання інших дисциплін своєю специфічністю, яка має ряд складових. При цьому відзначається високий науково-методичний потенціал факультетів підготовки експертів і кафедр юридичних вузів, що дозволяє доводити до слухачів, курсантів і студентів матеріал, який викладається на відповідному науковому рівні, й досягати практичних навичок і умінь, що відповідають вимогам до співробітників експертно-криміналістичних підрозділів.

У той же час нові види експертиз потребують науково-методичного опрацювання та, відповідно, забезпечення матеріалами для подальшого використання під час їх проведення. Необхідно підвищувати рівень навчально-методичного забезпечення процесу навчання за новими напрямками на базі науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів Міністерства внутрішніх справ, для успішного складання іспиту відповідній експертно-кваліфікаційній

комісії та видачі експертам свідоцтв про присвоєння кваліфікації судового експерта. Тому для експертів-стажистів, які здобули вищу освіту з певного напрямку, слід проводити кількомісячні курси додаткової професійної освіти на базі ВЗО Міністерства внутрішніх справ України. Актуальним є створення Центру підвищення кваліфікації Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України із залученням провідних спеціалістів-практиків Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України, науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів Міністерства внутрішніх справ України. При цьому у зв'язку з необхідністю професійної підготовки експертів, зміни правового статусу та науково-технічних можливостей судової експертизи, необхідно забезпечити реалізацію, як зазначає О. Р. Россінська¹, принципу рівного співвідношення технічних, природничо-наукових і гуманітарних дисциплін під час навчання. Курси при цьому повинні бути інтегрованими і складатися з базової та спеціальної професійної підготовки. Необхідно опрацювати питання про направлення працівників, що стажуються, на навчання за спеціальністю «Судова експертиза» за рівнем магістратури. В результаті навчання співробітниками, які мають вищу освіту не експертної спеціальності, буде отриманий освітній рівень магістра за спеціальністю «Судова експертиза».

Однак існує і протилежна думка щодо доцільності опанування освітньої спеціальності — судовий експерт. Так, зокрема, на думку П. І. Репешка², особа набуває статусу судового експерта після призначення їй у порядку, визначеному відповідним процесуальним законодавством, судової експертизи до виконання. При цьому виникає сумнів у доцільності введення окремої освітньої спеціальності — судовий експерт. Отримання особою одночасно з вищою освітою або після її здобуття спеціальної підготовки для належного виконання обов'язків судового експерта не повинно змінювати освітньої спеціальності. Статус судового експерта особа отримує у визначеному чинним процесуальним законодавством порядку. Поза кримінальним, цивільним, господарським та адміністративним процесом та сама особа може залучатися до виконання окремих функціональних завдань, які передбачають використання спеціальних знань, але не як судового експерта, а як спеціаліста. Не потрібно змішувати поняття процесуального статусу особи судовий експерт з поняттям професії, спеціальності чи посади судовий експерт.

¹ *Россинская Е. Р.* Теоретические и прикладные проблемы судебной экспертизы. С. 10.

² *Репешко П. І.* Судовий експерт: співвідношення процесуального статусу та професійної діяльності : матер. Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції «Сучасна наука в мережі Інтернет» 25–27 лютого 2010 р. : <http://intkonf.org/repeshko-pi-sudoviyekspert-spivvidnoshennya-protseusualnogo-statusu-ta-pofesiynoyi-diyalnosti/> (дата звернення 12.07.2019).

Адже посади «судовий експерт» не може бути так само, як не може бути таких професій, спеціальностей чи посад, як свідок, потерпілий, підозрюваний, обвинувачений тощо.

Аналіз міжнародної практики привертає увагу до змін у сфері судово-експертної діяльності в Республіці Білорусь, які відбулися за останні роки. На створений в 2013 році Державний комітет судових експертиз Республіки Білорусь покладено реалізацію єдиної державної політики в галузі судово-експертної діяльності. Цією організацією вже в 2015 році розпочато перепідготовку за всіма експертними спеціальностями, включаючи судово-технічні, судово-біологічні та судово-хімічні дослідження, на основі загальнодержавних освітніх стандартів відповідно до єдиного підходу до формування професійних компетенцій судових експертів. Для цього професорсько-викладацький склад Інституту підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів Держкомітету забезпечено відповідними фахівцями, відкрито в ньому нові структурні підрозділи, розроблено освітні стандарти, навчальні програми і підготовлено методичну базу¹. Значна увага приділяється розвитку в Республіці Білорусь нових видів експертних досліджень, покликаних відповідати сучасним потребам правоохоронних органів і судів, а також громадян та організацій. Цьому сприяють наукові розробки Науково-практичного центру Державного комітету судових експертиз Республіки Білорусь і високий рівень підготовки й перепідготовки експертних кадрів в Інституті підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів Держкомітету².

Одним із основних показників результативності експертної діяльності є впровадження досягнень науки в експертну практику. У дидактичному процесі таке впровадження на сучасному рівні досягається шляхом використання інноваційних технологій. Перш ніж застосовувати такі технології, керівник повинен сам добре опанувати їх, щоб донести відповідну інформацію до слухачів у доступній та зрозумілій формі. Керівник повинен не тільки знати нові експертні методики, сучасні технічні засоби, але й володіти приладовою базою, що дозволить йому правильно орієнтуватися у викладі того чи іншого матеріалу та показати, які результати можна отримати. Таким чином, наставник або викладач, удосконалюючи свої знання, підвищує потенціал процесу навчання.

Слід ширше використовувати й можливості дистанційного навчання з використанням мережі Інтернет та відеоконференцз'язку з отриманням інформації в ході інтерактивної взаємодії працівника і наставника в онлайн-режимі, яка має низку переваг: індивідуальний режим навчання, доступність, мобільність, економічність тощо. На

¹ *Латина И. А.* Подготовка судебных экспертов как одна из основных задач государственного комитета судебных экспертиз. С. 7.

² *Швед А. И.* Судебно-экспертная деятельность в Беларуси: от создания ведомства к новациям сегодняшнего дня. С. 12.

думку Д. С. Анісімової¹ таке навчання проводиться з використанням декількох інноваційних методів:

— використання текстових повідомлень для спілкування під час освоєння матеріалу з проміжним контролем із застосуванням відеозв'язку;

— консультації наставника в ході онлайн-співбесід з питань, що виникають під час підготовки;

— проведення відеоконференцій наставником з декількома працівниками, які перебувають на одному рівні освоєння навчальної програми і т. п.

Згідно з Кримінальним процесуальним кодексом України, і державний, і недержавний експерти процесуально рівнозначні. Тому потрібно також переймати досвід із системи професійної підготовки судових експертів недержавних судово-експертних організацій, в яких високий рівень підготовки забезпечується залученням до проведення курсів підвищення кваліфікації та навчанням в рамках професійної освіти висококваліфікованих і провідних експертів-практиків, а експерти навчаються найсучаснішим методикам, підготовка проводиться й за деякими особливими видами судових експертиз (дендрохронологія, релігієзнавство) тощо.

Висновки. Виходячи з аналізу професійної підготовки судових експертів, встановлено, що необхідне постійне та методичне вдосконалення процесу навчання експертів, адже для цього існує велика кількість можливостей. При цьому необхідно звернути увагу на переваги підготовки експертів державними установами (наукове і методичне забезпечення навчального процесу, наявність виділених приміщень для навчання, навчальних лабораторій) та системи підготовки судових експертів у недержавних організаціях (можливість швидкого впровадження нових видів судових експертиз, а також залучення до процесу навчання висококваліфікованих практиків). Враховуючи аналіз міжнародної практики Республіки Білорусь, доцільним є створення єдиного позавідомчого органу судово-експертної діяльності для ефективнішого проведення експертиз та якісної підготовки кадрів з відповідними дипломами та свідоцтвами судового експерта.

References

- Abramova, V. M. (2005). *Ekspertni pomylyky: sutnist, henezys, shliakhy podolannia: avtoreferat* 12.00.09. Kryminalnyi protses ta kryminalistyka; sudova ekspertyza. Kyiv [n Ukrainian].
- Anisimova, D. S. (2015). *Vozmozhnosti distancionnogo obucheniya pri podgotovke sudebnyh ekspertov po programam professional'noj perepodgotovki i povysheniya kvalifikacii. Aktual'nye problemy sudebno-ekspertnoj*

¹Анисимова Д. С. Возможности дистанционного обучения при подготовке судебных экспертов по программам профессиональной переподготовки и повышения квалификации. С. 15.

- deyatelnosti v ugovnom, grazhdanskom, arbitrazhnom processe i po delam ob administrativnykh pravonarusheniyah: materialy IV mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii (g. Ufa, 1–2 oktyabrya 2015 g.). Ufa: RIC BashGU. 14–158 [in Russian].*
- Baraniak, V. M. (2014). *Problemy pidhotovky sudovykh ekspertiv u vyshchyykh navchalnykh zakladakh Ukrainy. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. № 801: Yurydychni nauky. 229–233 [in Ukrainian].
- Beliaev, M. V., Bushuev, V. V., Demin, K. E. (2014). *Trasologiya i trasologicheskaya ekspertiza. Chastnaya metodyka prepodavaniya po spetsialnosti 031003. 65 Sudebnaia ekspertiza: uchebno-metodycheskoe posobie [in Russian].*
- Belkin R. S. (1997). *Kriminalisticheskaya enciklopediya*. Moskva: Megatron [in Russian].
- Lapina I. A. (2018). *Podgotovka sudebnykh ekspertov kak odna iz osnovnykh zadach gosudarstvennogo komiteta sudebnykh ekspertiz: zhurnal # 2(7) Sudebnaia ekspertiza Belarusi [in Russian].*
- Moroz, I. A. (2015). *Organizatsiya obucheniya sudebnykh ekspertov v gosudarstvennom uchrezhdenii obrazovaniya «institut povysheniya kvalifikatsii i perepodgotovki kadrov gosudarstvennogo komiteta sudebnykh ekspertiz respubliky Belarus' «Zhurnal «Sudebnaya ekspertiza Belarusi» 1/2015. 18–20 [in Russian].*
- Pro sudovu ekspertizu: Zakon Ukrainy vid 25.02.1994 № 4038-XII [in Ukrainian].*
- Repehko, P. I. (2010). *Sudovyi ekspert: spivvidnoshennia protsesualnogo statusu ta profesiinoi diialnosti: mater. Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konferentsii «Suchasna nauka v merezhi Internet» 25–27 liutoho 2010 r. — Rezhym dostupu: <http://intkonf.org/repehko-pi-sudoviyekspert-spivvidnoshennya-protsesualnogo-statusu-ta-pofesiynoyi-diyalnosti/> (data zvernennia 22.07.2019) [in Ukrainian].*
- Rossinskaya, E. R. (2018). *Teoreticheskie i prikladnye problemy sudebnoy ekspertizy. Teoriya i praktika sudebnoy ekspertizy v sovremennykh usloviyakh: materialy mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii. MGYUA, 14–15 fevralya 2007 [in Russian].*
- Sherstiuk, V. M. (2007). *Orhanizatsiino-pravovi ta moralno-psykholohichni zasady sudovo-ekspertnoi diialnosti: avtoref. dys. kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.09. Kharkiv [in Ukrainian].*
- Shved, A. I. (2018). *Sudebno-ekspertnaia deiatelnost v Belarusi: ot sozdaniia vedomstva k novatciiam segodniashnego dnia: zhurnal 1(6) Sudebnaia ekspertiza Belarusi [in Russian].*

О. В. Соловей

ОСОБЕННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ РАБОТНИКОВ ЭКСПЕРТНОЙ СЛУЖБЫ МИНИСТЕРСТВА ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УКРАИНЫ

Рассмотрены особенности профессиональной подготовки сотрудников экспертной службы Министерства внутренних дел Украины.

Целью статьи является акцентирование внимания на закономерности научно-методической подготовки экспертов и качественного выполнения ими обязанностей.

Проанализирована судебно-экспертная деятельность государственных и негосударственных учреждений в Украине и международная практика в этой сфере. Для повышения качества судебно-экспертной деятельности необходимо создание условий для обеспечения высокого уровня

профессиональной подготовки экспертов. Экспертная служба Министерства внутренних дел Украины является системой государственных специализированных учреждений судебной экспертизы, которая постоянно расширяет круг видов судебных экспертиз, которые она проводит. Профессиональная подготовка экспертов выше упомянутой службы проводится путем обучения в образовательных учреждениях, центрах профессиональной подготовки управления кадров МВД и обучения по месту работы, а также в рамках дополнительного профессионального обучения — стажировка в должности и т. д. В то же время новые виды экспертиз требуют научно-методической обработки и, соответственно, обеспечения материалами, для дальнейшего использования при проведении экспертиз. Проанализированы изменения в сфере судебно-экспертной деятельности в Республике Беларусь, где на созданный в 2013 году Государственный комитет судебных экспертиз возложена реализация единой государственной политики в области судебно-экспертной деятельности. Одним из основных показателей результативности экспертной деятельности является внедрение достижений науки в экспертную практику, инновационных технологий, возможностей дистанционного обучения и т. д.

Предложены перспективные решения и пути, позволяющие более полно и объективно проводить подготовку эксперта, которая играет важную роль и положительно отражается на эффективности и результативности во время работы.

Ключевые слова: судебный эксперт, судебная экспертиза, судебно-экспертная деятельность, экспертная служба, профессиональная подготовка, судебно-экспертные учреждения, международная практика.

O. Solovei

SPECIFICS OF PROFESSIONAL TRAINING OF EMPLOYEES EXPERT OFFICE OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE

The peculiarities of professional training of experts of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine experts are considered.

The purpose of the article is to highlight the regularities of scientific and methodological training of experts and the qualitative performance of their duties. Forensic expert activity of state and non-state institutions in Ukraine and international practice in this field are analyzed. Judicial expertise in Ukraine is of great importance for the administration of justice. In order to increase the improve of this activity, it is necessary to create the conditions for ensuring a high level of professional training of experts. The expert office of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine is a system of state specialized institutions of forensic examination, which is constantly expanding the range of types of forensic examinations it conducts. The professional training of the experts of the aforementioned office is carried out through training in educational institutions, centers of vocational training of the Ministry of Internal Affairs personnel management and on the job training, as well as in the framework of additional professional training — internships, etc. At the same time, new types of expertise require scientific and methodological elaboration and, accordingly, provision of materials for further use during the examination. Changes in the field of forensic activity in the Republic of Belarus are analyzed, and the State Committee for Forensic Expertise of the Republic of Belarus established in 2013 is responsible for implementing a unified state policy in the field of forensic expertise. One of the main indicators of the effectiveness of expert activity is the implementation of science achievements in expert practice, using innovative technologies, distance learning opportunities, etc.

Proposed solutions and ways to more fully and objectively prepare an expert, which plays an important role and positively affects the efficiency and effectiveness during work, are offered.

Key words: forensic expert, forensic expertise, forensic expert activity, expert office, professional training, forensic expert institutions, international practice.

Надійшла до редколегії 12.10.2019